

Det Kongelige Kommunal- og moderniseringsdepartement
Postboks 8112 Dep

-0032 OSLO

Deres ref:

Vår ref:
5302/17

Arkivkode:
003 &13

Sak/Saksb:
16/6036-2/TEPE

Dato:
ALTA 01.03.2017

SVAR - HØRING - NOU 2016:18 HJERTESPRÅKET - FORSLAG TIL LOVVERK, TILTAK OG ORDNINGER FOR DE SAMISKE SPRÅKENE

Alta kommune oversender høringssvar på NOU 2016:18 Hjertespråket. Høringen har vært behandlet politisk av:

Hovedutvalget for oppvekst og kultur.

Hovedutvalget for helse og sosial.

Hovedutvalg for næring, drift og miljø.

Alta kommune er den største kommunen i Finnmark og har i følge Grunnskolen's informasjonssystem 255 elever som får opplæring i eller på samisk. Dette utgjør i overkant av 13% av alle elevene i landet som får samiskopplæring. Vi har 55 barn i barnehager som går i samiskspråklige barnehager. 41 barn i ren samiskspråklig barnehage (sterk språkmodell) og 14 i blandet gruppe.

Alta kommune deler de fleste av utvalgets synspunkter i NOUen, og vil komme tilbake med kommentarer til enkelte av dem. Det er likevel viktig å bemerke innledningsvis at mange av forslagene vil ha store økonomiske og administrative konsekvenser, som kommunene ikke vil ha anledning til å dekke over egen drift. Vi vil derfor at det i det videre arbeidet med høringen også gjøres rede for finansieringen av de ulike tiltakene.

Utvalget legger til grunn at det foreligger språkrettigheter for alle samiske språk i de tradisjonelle språkområdene, samt i de områdene hvor samer er bosatt i et betydelig antall, som i de store byene og tettstedene. Videre foreslår utvalget å innføre; språkbevaringskommuner, språkvitaliseringskommuner og storbykommuner. Alta kommune er ikke nevnt i noen av disse definisjonene, noe som er betenkelig. Det kan skyldes at kommunen ikke har vært i posisjon til å ivareta oppgavene det tilligger å bli språkvitaliseringskommune. Da vil kanskje Alta passe bedre inn i definisjonen som storbykommune.

Samisk forskriftmyndighet:

Utvalget foreslår at Sametinget skal fastsette forskrift om bruk av tospråklighetsmidler, og anbefaler Sametinget at midlene i større grad blir benyttet for å tilrettelegge for språkvitalisering i barnehage- og skoler.

Alta kommune støtter dette forslaget. Det er viktig at midlene i større grad benyttes i barnehage- og skole. Det er likevel viktig at forskriften ikke fører til endringer i eksisterende ordninger uten at det er gjort vurderinger av konsekvensene av eventuelle endringer.

Samiske språkressurssentre

Utvalget foreslår at det opprettes tre samiske språkressurssentre underlagt Sametinget, ett sørsamisk språkressurssenter, ett lulesamisk språkressurssenter og ett nordsamisk språkressurssenter. Språkressurssentrene skal ha en koordinerende rolle og en rådgiverfunksjon.

Alta kommune støtter at utvalget ønsker å bidra til at språkrettighetene i større grad etterleves., og at barnehage og skoletilbudet styrkes. Vi er usikre på om det er nødvendig å etablere nye sentre. Det bør gjøres vurderinger om Sametinget kan utvikle denne kompetasen for å unngå å opprette nye organisasjoner som kan være med på å byråkratisere tjenestetilbudet.

Barn og unge

Utvalget mener samiskspråklige barnehager er det viktigste enkelttiltaket for å sikre bevaring og vitalisering av samiske språk. Knyttet til dette er tiltak som sikrer det videre utdanningsløpet med opplæring i og på samiske språk.

Alta kommune støtter utvalget i dette. Alta kommune har i dag 3 barnehagetilbud i og på samisk. Det er ca 60 barn som får tilbud om samisk barnehage i Alta. Det vil være viktig å kunne dimensjonere barnehagetilbudet slik at vi kan dekke behovet. Utfordringen er at det ikke alltid vil være mulig fylle opp avdelinger eller barnehager med samiske barn. For å skape gode forutsetninger for bevaring og vitalisering av språket er det viktig at en barnehageavdeling har muligheten til og bare ha samiskspråklige barn og voksne. Det vil i noen perioder føre til at barnehagen vil måtte driftes uten full utnyttelse av kapasiteten, noe som i neste omgang fører til inntektstap. Hvis barnehager skal ha mulighet til å drive på denne måten vil det være nødvendig å opprette ordninger hvor barnehagen kan søke å få dekket de tapte inntektene. F.eks vil en 2. avdelings barnehage få økonomiske problemer hvis de over tid må drive med 3 ledige plasser for å ivareta barnehagens behov for å bare ha samiskspråklige barn på en avdeling.

For å sikre at språket kan ivaretas i barnehagene er det nødvendig at det satses på utdanning av samiskspråklige barnehagelærere og fagarbeidere, og at det setter av ressurser til at dette kan realiseres.

Utvalget foreslår at alle kommuner skal ha plikt til å tilby et samiskspråklig barnehagetilbud dersom foreldrene ønsker det.

Alta kommune støtter dette forslaget. Kommunene plikter, uavhengig av om de ligger i det samiske språkområdet, å følge opp de individuelle språkrettighetene som foreligger blant annet når det gjelder retten til opplæring, rett til språk- og kulturtilpassede helsetjenester.

Utvalget foreslår at retten til opplæring på samisk utenfor språkbevarings- og språkvitaliseringskommuner styrkes, ved at minstekravet på ti elever reduseres til tre elever.

Alta kommune mener i utgangspunktet at alle samiske elever bør få tilbud om opplæring. Retten til samiskopplæring bør ikke være annerledes enn retten til skole. Vi har flere små skoler i Norge. Og har i perioder hatt skoler med under 10 elever. Når vi klarer å tilby skole til skoler helt ned mot en elev, bør samiske elever ha samme rettigheter. Men hvis minstekravet skal senkes til tre elever må modeller for fjernundervisning med språkbad utvikles og finansieres. Videre må det etableres ordninger som gjør at kommunene kan søke om tilskudd for å kunne bygge opp gode fjernundervisningsrom slik at undervisningen kan bli best mulig.

Utvalget mener at språkvitaliseringskommuner og storbykommuner må ha minst en samisk profilskole i kommunen.

Alta kommune er i utgangspunktet positiv til dette der kommunene har elever nok til å etablere en slik skole. Det vil bli utfordrende å etablere en slik skole dersom den skal utgjøre en egen skolekrets fordi elever har rett til å gå på nærskolen sin. En profilskole vil kunne organiseres sammen med en annen skole der skolen har et særskilt ansvar for å ivareta samiske interesser. Merkostnader til en slik skole bør dekkes særskilt gjennom tilskudd.

I språkvitaliseringskommunene og storbykommunene ønsker utvalget å innføre et eget fag i samisk kultur og historie for elever som følger kunnskapsløftet samisk, men som ikke har opplæring i samisk som første- eller andrespråk.

Alta kommune er skeptisk til at det skal innføres et nytt fag hvis det fører til at elevene får økt timetall. Vi mener det heller bør satses mer på bruk av Gavnos som vektøy i tverrfaglig arbeid inn i allerede eksisterende fag i skolen.

Rekruttering av personale med kompetanse i samiske språk og samisk kultur

Utvalget mener Kunnskapsdepartementet, bør se på mulighetene for at Samisk høgskole får en sterkere rolle i forhold til kompetansegivende studietilbud med fokus på samiske språk og samisk kultur generelt i offentlig forvaltning. Dette kan være studietilbud rettet mot for eksempel lærere, helse- og omsorgsarbeidere, saksbehandlere og ledere i offentlig forvaltning, politi og kriminalomsorgen mv.

Alta kommune er positive til dette. Men vi mener at UiT-Norges Arktiske Universitet også bør innlemmes i dette punktet. UiT har et stort fagmiljø innenfor Samisk og vil være en viktig bidragsyter.

Utvalget foreslår å gi rett til opplæring i samisk i videregående opplæring utvides til å også omfatte alle som har hatt opplæring i eller på samisk i grunnskolen.

Alta kommune er positive til dette. Vi har over 250 elever som får opplæring i eller på samisk i Alta. Det vil si at det i gjennomsnitt går ut 25 elever fra grunnskolen. Disse elevene bør kunne få samiskopplæring på Alta videregående skole.

Med vennlig hilsen
Alta kommune

Rikke Raknes
Kommunalleder

Trond Einar Persen
rådgiver

Dette dokumentet er godkjent elektronisk og derfor uten underskrift.

Kopi til:

Vedlegg: